YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu kolmas jaosto)

19 päivänä lokakuuta 2005 *

Asiassa T-324/00,

CDA Datenträger Albrechts GmbH, kotipaikka Albrechts (Saksa), edustajinaan asianajajat T. Schmidt-Kötters ja D. Uwer, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukee

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään W.-D. Plessing ja T. Jürgensen, avustajanaan asianajaja R. Bierwagen,

väliintulijana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään K.-D. Borchardt ja V. Kreuschitz, avustajanaan C. Koenig, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jota tukee

ODS Optical Disc Service GmbH, kotipaikka Hampuri (Saksa), edustajinaan asianajajat I. Brinker ja U. Soltész, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan valtiontuista, jotka Saksa on myöntänyt Thüringenin osavaltioon sijoittautuneelle CDA Compact Disc Albrechts GmbH:lle, 21 päivänä kesäkuuta 2000 tehty komission päätös 2000/796/EY (EYVL L 318, s. 62),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Azizi sekä tuomarit R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, M. Jaeger ja F. Dehousse,

kirjaaja: hallintovirkamies D. Christensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 5.5.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 EY 87 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. — —"

2 EY 88 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Se tekee jäsenvaltioille ehdotuksia yhteismarkkinoiden asteittaisen kehittämisen tai yhteismarkkinoiden toiminnan kannalta aiheellisiksi toimenpiteiksi.

2. Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei 87 artiklan mukaan sovellu yhteismarkkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se

tekee päätöksen siitä, että asianomaisen valtion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä. — —"

3 [EY 88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1) 5 artiklan sanamuoto on seuraava:

"1. Jos komissio katsoo, että tiedot, jotka asianomainen jäsenvaltio antaa — —, ovat puutteelliset, se pyytää kaikki tarvittavat lisätiedot. Jos jäsenvaltio vastaa tähän pyyntöön, komissio ilmoittaa sille vastauksen vastaanottamisesta.

2. Jos asianomainen jäsenvaltio ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai jos se antaa puutteelliset tiedot, komissio lähettää muistutuksen, jossa se asettaa aiheellisen lisämääräajan, jonka kuluessa tiedot on annettava.

— —"

4 Asetuksen N:o 659/1999 6 artiklassa säädetään lisäksi seuraavaa:

"1. Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio ehdotetun toimenpiteen tukiluonteesta ja epäilyt toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Päätöksessä pyydetään asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa, joka

yleensä on enintään yksi kuukausi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi jatkaa asetettua määräaikaa.

— —"

5 Asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan sanamuoto on seuraava:

"1. Jos komissiolla on miltä hyvänsä taholta saatuja tietoja oletetusta sääntöjenvastaisesta tuesta, se tutkii tiedot viipymättä.

2. Se pyytää tarvittaessa tietoja asianomaiselta jäsenvaltiolta. Tämän asetuksen — — 5 artiklan 1 ja 2 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

3. Jos asianomainen jäsenvaltio ei 5 artiklan 2 kohdan mukaisesta muistutuksesta huolimatta anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai jos se antaa puutteelliset tiedot, komissio vaatii päätöksellä, jäljempänä 'tietojen antamista koskeva välipäätös', tietoja annettavaksi. Päätöksessä on eriteltävä vaadittavat tiedot ja asetettava määräaika, jonka kuluessa tiedot on annettava."

6 Asetuksen N:o 659/1999 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Mahdollista sääntöjenvastaista tukea koskevan tutkinnan tuloksista on tehtävä päätös 4 artiklan 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti. Jos on kyse muodollisen

tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä, menettely päätetään 7 artiklan mukaisella päätöksellä. Jollei jäsenvaltio noudata tietojen antamista koskevaa välipäätöstä, päätös tehdään saatavilla olevien tietojen perusteella."

7 Saman asetuksen 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, jäljempänä 'takaisinperimistä koskeva päätös'. Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

2. Takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa. Korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti.

3. Takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perustamissopimuksen 185 artiklan nojalla antamien määräysten soveltamista. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, asianomaisten jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki oikeudellisissa järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista."

8 Asetuksen N:o 659/1999 16 artiklassa, jonka otsikkona on "Tuen väärinkäyttö", säädetään lisäksi seuraavaa:

"Tuen väärinkäyttötapauksissa komissio voi aloittaa 4 artiklan 4 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 23 artiklan soveltamista. Tämän asetuksen 6, 7, 9 ja 10 artiklaa, 11 artiklan 1 kohtaa sekä 12, 13, 14 ja 15 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin."

9 Komissio antoi vielä vuonna 1994 vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevat yhteisön suuntaviivat (EYVL C 368, s. 12), joita muutettiin vuonna 1997 (EYVL C 283, s. 2) (jäljempänä pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää tukea koskevat suuntaviivat).

Oikeusriidan taustalla olevat tosiseikat

10 Komissio antoi valtiontuista, jotka Saksa on myöntänyt Thüringenin osavaltioon sijoittautuneelle CDA Compact Disc Albrechts GmbH:lle, 21 päivänä kesäkuuta 2000 tekemällään päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös) ratkaisun sellaisten rahoitustukien laillisuudesta, joita eri saksalaiset julkisyhteisöt olivat antaneet vuosina 1991–1995 Thüringenin osavaltion Albrechtsissa sijaitsevalle CD-levyjä (jäljempänä CD) ja CD-tarvikkeita valmistavalle tuotantolaitokselle (jäljempänä Albrechtsin CD-tehdas).

A *Yleinen asiayhteys*

11 Komissio erotti riidanalaisessa päätöksessä toisistaan kolme vaihetta, eli ensinnäkin yrityksen perustamisvaiheen, toiseksi yrityksen rakenneuudistusvaiheen ja kolmanneksi vaiheen, jossa MediaTec Datenträger GmbH -niminen yhtiö (jäljempänä MTDA) osti yrityksen tiettyä omaisuutta.

1. Yrityksen perustamisvaihe (vuodet 1990–1992)

12 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että Albrechtsin CD-tehdas perustettiin 20.2.1990 tehdyllä yhteisellä aiesopimuksella, jonka osapuolina olivat (valtio-omisteinen) kombinaatti VEB Robotron (jäljempänä Robotron), jonka kotipaikka oli Dresdenissä, Saksin osavaltiossa, ja R. E. Pilz GmbH & Co. Beteiligungs KG -niminen yhtiö (jäljempänä PBK), joka kuului Pilz-yhtymään (jäljempänä Pilz-yhtymä), jonka kotipaikka oli Kranzbergissä Baijerin osavaltiossa. Yhteisyrityksen nimeksi tuli tuolloin Pilz & Robotron GmbH & Co. Beteiligungs KG (jäljempänä yhteisyritys), ja sen osakkaina olivat Robotron 2/3:n osuudella ja PBK 1/3:n osuudella. Yhteisyrityksen tarkoituksena oli CD-levyjen sekä CD-koteloiden ja -tarvikkeiden valmistaminen. Yrityksen toimitusjohtajana toimi Pilz-yhtymän johtaja Reiner Pilz (riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 11 perustelukappale).

13 Yhteisyrityksen toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi yhteisyritys toimeksiantajana ja Pilz-yhtymään kuuluva yhtiö Pilz GmbH & Co. Construction KG (jäljempänä Pilz Construction) pääurakoitsijana tekivät 29.8.1990 sopimuksen täysin toimintavalmiin CD-tehtaan rakentamisesta 235,525 miljoonan Saksan markan (DEM) hintaan. Näiden kulujen lisäksi aiheutuivat vielä arviolta 7,5 miljoonan DEM:n infrastruktuurikustannukset (riidanalaisen päätöksen 12 ja 20 perustelukappale).

14 Yhteisyrityksen osapuolet tekivät lisäksi 26.5.1992 CD-levyjen ja CD-koteloiden tuotantokapasiteetin laajentamista koskevan lisäsopimuksen. Tätä tarkoitusta varten sovittiin kaikkiaan 39 miljoonan DEM:n toimituksista ja suorituksista (riidanalaisen päätöksen 22 perustelukappale).

15 Näiden investointien rahoittamiseksi yhteisyritys, Robotron ja PBK lainasivat tarvitsemansa määrät eräältä pankkikonsortiolta. Nämä pankkilainat katettiin joko osittain tai kokonaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan yritysten yksityistämisen rahoittamisesta vastanneen viranomaisen eli Treuhandanstaltin (jäljempänä THA) ja Baijerin osavaltion takauksilla. Lisäksi Thüringenin osavaltio ja Baijerin osavaltio, viimeksi mainittu infrastruktuurien rahoittamisesta vastaavan Baijerin osavaltion viraston, Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierungin (jäljempänä LfA) välityksellä, myönsivät investointitukia ja -avustuksia yhteisyritykselle.

16 Albrechtsin CD-tehtaan perustamisvaiheen aikana myös yhteisyrityksen osakkeiden omistajuus siirtyi useaan kertaan. Ensinnäkin THA:n lopetettua Robotronin vuonna 1992 kyseisen yhtiön hallussa olleet yhteisyrityksen osakkeet myytiin PBK:lle. Sen jälkeen PBK siirsi puolestaan lähes kaikki hallussaan olleet yhteisyrityksen osakkeet Pilz GmbH & Co. Compact Disc KG -nimiselle yhtiölle, joka on toinen Pilz-yhtymään kuuluva yhtiö (jäljempänä Pilz Compact Disc), joten yhteisyrityksestä tuli viimeksi mainitun yhtiön tytäryhtiö. Lopuksi tämän siirron seurauksena ja yhteisyrityksen pääkonttorin siirryttyä Albrechtsiin yhteisyritys muutti 24.11.1992 nimekseen Pilz Albrechts GmbH (jäljempänä PA). Se liitettiin välittömästi tämän siirron jälkeen Pilz-yhtymän käteisvarojen keskittämisjärjestelmään (riidanalaisen päätöksen 13 ja 14 perustelukappale).

2. Rakenneuudistusvaihe (1993–1998)

17 CD-tuotantolaitoksen toiminta alkoi vuonna 1993. Se joutui heti toimintansa alkuvaiheessa vakaviin vaikeuksiin ja velkaantui huomattavasti (riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappale).

18 Tilanteen korjaamiseksi tehtiin 7.3.1994 tervehdyttämissopimus Pilz-yhtymän (PA mukaan lukien), pankkien ja Albrechtsin CD-tehtaan rakentamisen rahoittamiseen osallistuneiden julkisyhteisöjen (THA, LfA, Thüringer Industriebeteiligungsgesellschaft (jäljempänä TIB) ja Thüringer Aufbaubank (jäljempänä TAB)), välillä. Tämän sopimuksen nojalla suuri osa pankkilainoista, jotka oli myönnetty CD-tuotantolaitoksen rakentamista varten, maksettiin kokonaan tai osittain takaisin. Lisäksi tervehdyttämissopimuksen nojalla TIB — 98 prosenttia osakkeista — ja TAB — 2 prosenttia osakkeista — hankkivat omistukseensa PA:n osakepääoman takautuvasti 1.1.1994, ja PA lakkasi näin ollen kuulumasta Pilz-yhtymään. Yrityksen nimeksi tuli lokakuussa 1994 CDA Compact Disc Albrechts GmbH (jäljempänä CD Albrechts) (riidanalaisen päätöksen 15 ja 17 perustelukappale). Lisäksi TAB ja LfA myönsivät vuosina 1994 ja 1995 useita luottoja CD Albrechtsille.

19 Vuoden 1994 aikana Saksan viranomaiset huomasivat myös, että suuri osa rahoitustuesta, joka oli myönnetty Albrechtsin CD-tehtaan rakentamisen rahoittamiseen, oli kierrätetty erityisesti Pilz-yhtymän käteisvarojen keskittämisjärjestelmän kautta tämän yhtymän muille yhtiöille. Lisäksi kaikkien Pilz-yhtymään kuuluvien

yhtiöiden omaisuutta koskeva maksukyvyttömyysmenettely aloitettiin 25.7.1995. Reiner Pilz on sittemmin itse saanut vankeustuomion konkurssipetoksesta ja muista rikoksista (riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappale).

3. MTDA:n ostama omaisuus

20 MTDA, TIB:n 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, joka toimii lähinnä erittäin korkealaatuisten tietovälineiden, erityisesti tallentavien CD-levyjen (CD-ROM) ja DVD-levyjen tuotannon alalla, osti osan CD Albrechtsin omaisuudesta, eli kiinteää omaisuutta, käyttö- ja vaihto-omaisuutta sekä teknisen osaamisen ja markkinoinnin (riidanalaisen päätöksen 18 perustelukappale).

21 Samanaikaisesti tämän yritysoston kanssa CD Albrechtsin nimi muutettiin LCA Logistik Center Albrechts GmbH:ksi (jäljempänä LCA) ja MTDA:n nimi CDA Datenträger Albrechts GmbH:ksi (jäljempänä CDA). LCA pysyi kuitenkin edelleen yrityksen käytössä olevan tontin, sillä olevien rakennusten, teknisen infrastruktuurin ja logistiikkaratkaisujen omistajana. LCA ja CDA tekivät lisäksi suoritusten vaihtoa koskevan sopimuksen, joka sisälsi toisaalta 800 000 DEM:n arvoisen vuotuisen vuokrasopimuksen ja toisaalta liiketoimien laajuudesta riippuvan palvelusopimuksen, jonka vuotuinen arvo oli noin 3 miljoonaa DEM (riidanalaisen päätöksen 19 perustelukappale).

22 LCA asetettiin lopuksi 22.9.2000 selvitystilaan, kun maksukyvyttömyysmenettely aloitettiin sen vaatimuksesta.

B *Hallinnollisen menettelyn kulku*

23 Saatuaan lehdistössä julkaistujen tietojen perusteella tiedon siitä, että Saksan viranomaiset olivat myöntäneet tukia CD-tehtaan rakentamiseksi Albrechtsiin, komissio pyysi lokakuussa 1994 Saksan liittotasavallalta tietoja näistä tuista. Tämän jälkeen Saksan viranomaisten ja komission välillä käytiin tiivistä kirjeenvaihtoa ja pidettiin useita kokouksia (riidanalaisen päätöksen ensimmäisestä kolmanteen perustelukappale).

24 Komissio ilmoitti Saksan liittotasavallalle 17.7.1998 päivätyllä kirjeellä päätöksestään (jäljempänä menettelyn aloittamista koskeva päätös) aloittaa näiden tukien osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely. Kyseisen kirjeen liitteessä Saksan viranomaisille esitettiin useita kysymyksiä. Menettelyn aloittamista koskeva päätös julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 15.12.1998 ([EY 88 artiklan 2 kohdan] mukainen tiedonanto toisille jäsenvaltioille ja niille, joiden etua asia koskee, Saksan hallituksen myöntämästä tuesta CD Albrechts GmbH -yhtiön perustamiseksi Thüringeniin (entinen Pilz-yhtymä, Baijeri), EYVL C 390, s. 7).

25 Saksan viranomaiset vastasivat menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen lähettämällä useita kirjeitä, joihin sisältyi täydentäviä tietoja. Näiden viranomaisten ja komission edustajien kesken pidettiin vielä useita kokouksia.

26 Koska komissio kuitenkin katsoi, että Saksan viranomaisten toimittamat tiedot eivät olleet tyydyttävä vastaus sen kysymyksiin, se vaati 22.7.1999 päivätyssä kirjeessään vastausta viimeistään 31.8.1999. Saksan viranomaiset pyysivät 28.7.1999 päivätyllä kirjeellä pidennystä tähän määräaikaan ja kävivät uusia keskusteluja komission edustajien kanssa Brysselissä 23.9.1999, minkä jälkeen ne toimittivat lisätietoja.

27 Lisäksi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä asetetun määräajan päätyttyä CDA-yhtiö sekä CDA:n kilpailija Point Group Ltd ilmoittautuivat osapuoliksi, joita asia koski, ja esittivät huomautuksia komissiolle.

28 Komissio päätti menettelyn 21.6.2000 tekemällä riidanalaisen päätöksen.

C *Tosiseikkojen toteaminen ja oikeudellinen arviointi*

29 Komissio arvioi erikseen rahoitustukia, joita Saksan liittotasavalta oli myöntänyt perustamisvaiheessa, rakenneuudistusvaiheessa ja siinä yhteydessä, kun MTDA osti CD Albrechtsin tiettyä omaisuutta.

1. Rahoitustuet, joita Saksan liittotasavalta myönsi perustamisvaiheen aikana

30 Komissio yksilöi riidanalaisessa päätöksessä viisi rahoitustukea, joita myönnettiin perustamisvaiheen aikana. Riidanalaisen päätöksen 32 perustelukappaleeseen sisältyvässä yleisluontoisessa taulukossa niitä kuvataan seuraavasti:

	Toimenpide	Määrä miljoonaa Saksan markkaa	Vastaanottaja	Myöntäjä	Aika	Oikeusperusta
1	Sataprosenttinen täytetakaus, alun perin 80 prosentin takaus 52,7 miljoonalle Saksan markalle	54,7	PBK	LfA	1991	Baijerin osavaltion takausohjelma (Gesetz über die Übernahme von Staatsbürgschaften und Garantien des Freistaates Bayern)
2	Investointituet ja -avustukset	19,42	Yhteisyritys	LfA	1991/1992	Alueellisia elinkeinorakenteita edistävä yhteinen ohjelma, laki investointiavustuksista (Investitionszulagengesetz)
3	Saatavista luopuminen	3,0	PBK	LfA	1994	Ei oikeusperustaa
4	Sataprosenttinen takaus	190,0	Robotron AG, yhteisyritys	THA	199[2]	THA-järjestely
5	Investointituet ja -avustukset	63,45	Yhteisyritys; 24.11.1992 alkaen PA	Thüringen	1991–1993	Alueellisia elinkeinorakenteita edistävä yhteinen ohjelma, laki investointiavustuksista (Investitionszulagengesetz)
Yhteensä		330,57				

31 Tästä taulukosta ilmenee ensinnäkin, että THA myönsi vuonna 1992 190 miljoonalle DEM:lle sataprosenttisen takauksen, joka kattoi suurimman osan Robotronille ja yhteisyritykselle myönnetyistä pankkilainoista. Komission mielestä tätä takausta on pidettävä yhteismarkkinoille soveltumattomana valtiontukena, koska sitä ei myönnetty niiden edellytysten mukaisesti, jotka oli esitetty tukijärjestelyissä, jotka komissio oli hyväksynyt 26.9.1991 päivätyllä kirjeellä SG(91) D/17825 (jäljempänä ensimmäinen THA-järjestely) ja 8.12.1992 päivätyllä kirjeellä SG(92) D/17613 (jäljempänä toinen THA-järjestely). Se katsoo kuitenkin, että alun perin taatuista 190 miljoonasta DEM:sta ainoastaan THA:n todellisuudessa maksama 120 miljoonan DEM:n summa on palautettava.

32 Toiseksi komissio on todennut, että Thüringenin osavaltio oli 31.12.1993 mennessä myöntänyt yhteisyritykselle ja sittemmin PA:lle Investitionszulagengesetz-nimisen lain (investointiavustuksista annettu laki) sekä "Rahmenpläne der Gemeinschaftsaufgabe 'Verbesserung der regionalen Wirtschaftstruktur'" -nimisten 20. ja 21. puiteohjelman (alueellisia elinkeinorakenteita edistävästä yhteisestä ohjelmasta 6.10.1969 annetun lain mukaisesti vuosille 1992 ja 1993 hyväksytyt puitesuunnitelmat, jäljempänä yhteinen ohjelma) nojalla investointitukia ja -avustuksia yhteensä 63,45 miljoonan DEM:n arvosta. Komissio katsoo, että tämä alueellinen tuki annettiin virheellisesti yhteisen ohjelman ja investointiavustuksista annetun lain perusteella, joten se on yhteismarkkinoille soveltumattomana palautettava. Kun otetaan huomioon päätös, jonka Thüringenin osavaltio teki 32,5 miljoonan DEM:n palauttamisesta, komissio katsoo, että takaisin on perittävä vielä 30,95 miljoonaa DEM.

33 Kolmanneksi komissio on todennut, että Baijerin osavaltio oli vuosina 1991 ja 1992 myöntänyt LfA:n välityksellä yhteisyritykselle investointitukia ja -avustuksia yhteensä 19,42 miljoonan DEM:n arvosta. Koska nämä tuet ja avustukset kierrätettiin Pilz-yhtymän yhtiöiden hyväksi, komissio katsoo, että ne on myönnetty virheellisesti yhteisen ohjelman ja investointiavustuksista annetun lain perusteella. Kyseessä ovat komission mielestä siten EY:n perustamissopimuksen kanssa yhteensopimattomat tuet.

34 Neljänneksi komissio on todennut, että Baijerin osavaltio oli antanut "Richtlinien für die Übernahme von Staatsbürgschaften im Bereich der gewerblichen Wirtschaft" -nimisten suuntaviivojen (yritystalouden alalle myönnettäviä valtiontakauksia koskevat suuntaviivat, julkaistu 7.8.1973 Baijerin osavaltion valtiovarainministeriön tiedonannolla L 6811-1/7–43358, jäljempänä Baijerin osavaltion takausten myöntämistä koskevat säännöt) mukaisesti takauksen, joka koski 80–100:aa prosenttia pankkilainoista, joiden kokonaismäärä oli PBK:n lopulta saama 54,7 miljoonaa DEM. Komission mielestä Saksan viranomaiset eivät ole menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen sisältyneestä tietopyynnöstä huolimatta esittäneet riittävän yksityiskohtaisia tietoja, jotka olisivat hälventäneet sen epäilykset Baijerin osavaltion (LfA) myöntämään takaukseen liittyvien toimenpiteiden laillisuudesta. Kun otetaan lisäksi huomioon se, että kyseisellä tuella ei ole rahoitettu investointeja vaan se on kierrätetty, se arvioi, että tätä takausta on pidettävä yhteismarkkinoille soveltumattomana tukena.

35 Viidenneksi komissio on katsonut, että se, että LfA luopui 3 miljoonan DEM:n suuruisesta saatavasta, joka sille oli syntynyt PBK:ta kohtaan sillä perusteella, että se oli maksanut tämän summan pankeille 34 kohdassa mainittuna takauksena, oli valtiontukea. Sen mielestä tämä tuki on yhteismarkkinoille soveltumaton, koska se on myönnetty ilman oikeusperustaa.

36 Näiden seikkojen perusteella komissio on päätellyt, että Saksan liittotasavalta oli myöntänyt Albrechtsin CD-tehtaan perustamisvaiheessa EY 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti valtiontukia yhteensä 260,57 miljoonan DEM:n arvosta. Nämä tuet koostuvat Thüringenin osavaltion myöntämästä 63,45 miljoonan DEM:n suuruisesta tuesta, LfA:n myöntämästä 77,12 miljoonan DEM:n suuruisesta tuesta (54,7 miljoonaa DEM takauksena, 19,42 miljoonaa DEM investointiavustuksina ja 3 miljoonaa DEM saatavasta luopumisena) ja THA:n myöntämästä 120 miljoonan DEM:n suuruisesta tuesta.

37 Komission mielestä nämä tuet ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia lähinnä sen vuoksi, että niillä on suosittu Pilz-yhtymään kuuluvia yhtiöitä ja että niitä on tästä syystä käytetty väärin EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

2. Rakenneuudistusvaiheessa myönnetyt rahoitustuet

38 Komissio on riidanalaisessa päätöksessä yksilöinyt ja todennut valtiontueksi kaksitoista rahoitustukea, jotka myönnettiin yrityksen rakenneuudistusvaiheessa. Nämä rahoitustuet on esitetty riidanalaisen päätöksen 39 perustelukappaleeseen sisältyvässä yleisluontoisessa taulukossa seuraavalla tavalla:

	Toimenpide	Määrä, miljoonaa Saksan markkaa	Vastaanottaja	Myöntäjä	Aika	Oikeusperusta
1	Luotto	25,0	PA	TAB	Lokakuu 1993	Ei ole
2	Luotto	20,0	PA	TAB	Maaliskuu 1994	Ei ole
3	Kauppahinta	3,0	PBK	TIB	Maaliskuu 1994	Ei ole
4	Tuki	12,0	PA	TIB	Maaliskuu 1994	Ei ole
5	Osakepääoma	33,0	PA	TIB (98 %) TAB (2 %)	Maaliskuu 1994	Ei ole
6	Luotto	2,0	PA	LfA	Maaliskuu 1994	Ei ole
7	Osakaslaina	3,5	PA	TIB	Huhtikuu 1994	Ei ole
8	Luotto	15,0	Pilz-yhtymä	LfA	Kesäkuu 1994	Ei ole
9	Luotto	15,0	CD Albrechts	TAB	Lokakuu 1994	Ei ole
10	Luotto	7,0	CD Albrechts	LfA	Joulukuu 1994	Ei ole
11	Luotto	9,5	CD Albrechts	TAB	Tammikuu 1995	Ei ole
12	Korot	21,3			Vuoden 1993 lopusta alkaen	
Yhteensä		166,3				

39 Komissio on ensinnäkin todennut, että TAB oli myöntänyt lokakuussa 1993 PA:lle 25 miljoonan DEM:n lainan kyseisen yhtiön maksuvalmiusvaikeuksien korjaamiseksi mutta että Pilz-yhtymän muut yhtiöt olivat nostaneet nämä lainat suoraan itselleen kyseisen yhtymän käteisvarojen keskittämisjärjestelmän välityksellä.

40 Toiseksi komissio on todennut, että TAB oli maaliskuussa 1994 myöntänyt PA:lle 20 miljoonan DEM:n lainan THA:n takaaman lainan takaisinmaksua varten mutta että Pilz-yhtymään kuuluvat muut yhtiöt olivat nostaneet nämäkin lainat suoraan itselleen kyseisen yhtymän käteisvarojen keskittämisjärjestelmän välityksellä.

41 Kolmanneksi komissio on todennut, että TIB oli maaliskuussa 1994 suorittanut PBK:lle 3 miljoonan DEM:n suuruisen summan kyseisen yhtiön omistuksessa olleiden PA:n osakkeiden hankintaa varten.

42 Neljänneksi komissio on todennut, että TIB oli maaliskuussa 1994 myöntänyt 12 miljoonaa DEM tukena täydentämään PA:n pääomaa.

43 Viidenneksi komissio on todennut, että maaliskuussa 1994 TIB oli hankkinut 98 prosenttia ja TAB 2 prosenttia PA:n osakepääomasta, ja näiden osakkeiden arvo oli 33 miljoonaa DEM.

44 Kuudenneksi komissio on todennut, että Baijerin osavaltio oli maaliskuussa 1994 myöntänyt LfA:n välityksellä PA:lle 2 miljoonan DEM:n lainan.

45 Seitsemänneksi komissio on todennut, että TIB oli huhtikuussa 1994 myöntänyt PA:lle 3,5 miljoonan DEM:n osakaslainan.

46 Kahdeksanneksi komissio on todennut, että LfA oli kesäkuussa 1994 myöntänyt Pilz-yhtymälle 15 miljoonan DEM:n käyttöpääomaluoton siirtymäkaudeksi, jonka aikana löydettäisiin Albrechtsin CD-tehtaan ostamisesta kiinnostunut sijoittaja.

47 Yhdeksänneksi komissio on todennut, että TAB oli lokakuussa 1994 myöntänyt CD Albrechtsille 15 miljoonan DEM:n lainan. Se huomautti, että vaikka tämä laina maksettiin CD Albrechtsille, näitä varoja käytettiin palvelujen suorittamiseen Pilz-yhtymän yrityksille täysin vastikkeetta, joten ainoastaan nämä yritykset hyötyivät lainasta.

48 Kymmenenneksi komissio on todennut, että Baijerin osavaltio oli joulukuussa 1994 myöntänyt LfA:n välityksellä uuden 7 miljoonan DEM:n suuruisen lainan CD Albrechtsille.

49 Yhdenneksitoista komissio on todennut, että TAB oli tammikuussa 1995 myöntänyt 9,5 miljoonan DEM:n lainan CD Albrechtsille.

50 Kahdenneksitoista komissio on todennut, että Saksan viranomaisten antamien tietojen mukaan PA ja CD Albrechts olivat saaneet vuoden 1993 lopusta vuoteen 1998 yhteensä 21,3 miljoonan DEM:n suuruisen korkoedun.

51 Komission mielestä edellä kuvattuja kahtatoista rahoitustukea, kokonaismäärältään 166,3 miljoonaa DEM, on pidettävä lainvastaisina valtiontukina ja yhteismarkkinoille soveltumattomina. Koska nämä tuet ovat hyödyttäneet TIB:tä ja TAB:tä sen jälkeen kun nämä yhtiöt olivat ottaneet taloudellisen vastuun Albrechtsin CD-tehtaasta, ainoastaan komissio olisi voinut hyväksyä ne EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla ja pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää tukea koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Komission mielestä on ilmeistä, että kyseiset avustukset eivät täytä näissä suuntaviivoissa asetettuja edellytyksiä, koska sen saatavilla olevien tietojen perusteella ei voida päätellä, että ne olisi myönnetty sellaisen toteuttamiskelpoisen rakenneuudistussuunnitelman perusteella, johon liittyisi konkreettisia sisäisiä toimenpiteitä, joiden perusteella komissio kykenisi toteamaan yrityksen tervehtymisen kohtuullisessa ajassa ja elinkelpoisuuden pitkällä aikavälillä. Ei ole myöskään ilmaantunut yhtäkään yksityistä sijoittajaa, joka olisi valmis ostamaan tämänhetkiset LCA- ja CDA-yhtiöt, joten yksityisen omistuksen puuttuessa ei ole mahdollista määrittää, onko avustus oikeassa suhteessa rakenneuudistuskustannuksiin.

3. Tukien takaisinperiminen

52 Komissio päätti asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että Saksan liittotasavallan piti periä Albrechtsin CD-tehtaalle sekä perustamisvaiheen että rakenneuudistusvaiheen aikana myönnetty lainvastainen ja yhteismarkkinoille soveltumaton tuki takaisin.

53 Lisäksi komissio korosti, että varmistaakseen päätöksensä noudattamisen ja kilpailua vääristävien tekijöiden poistumisen se oli tarvittaessa velvollinen vaatimaan perintätoimien ulottamista alkuperäisen tuensaajan ohella myös siihen yritykseen, joka haltuunsa siirtyneiden tuotantovälineiden avulla jatkaa alkuperäisen yrityksen liiketoimintaa. Se totesi, että arvioitaessa sitä, jatkaako yritys todellisuudessa alkuperäisen tuensaajan toimintaa, se otti huomioon useita seikkoja, joita olivat muun muassa siirron kohde, kauppahinta, alkuperäisen yrityksen ja sen ostajan

osakkaiden ja/tai omistajien henkilöllisyys, ajankohta, jona siirto on toteutettu, ja siirron kaupallinen luonne. Se katsoi, että tässä tapauksessa LCA ja CDA saivat varmasti hyödyn tuesta, jota oli aikaisemmin myönnetty PBK:lle, yhteisyritykselle ja PA:lle, koska ne käyttivät kyseisten yritysten omaisuutta ja infrastruktuuria liiketoimintaa jatkaessaan. Tästä syystä se päätti, että LCA:n, CDA:n ja kaikkien muiden yritysten, joille PBK:n, yhteisyrityksen ja PA:n omaisuutta oli siirtynyt tai siirrettäisiin, oli palautettava nämä tuet, koska niitä oli pidettävä näiden tukien "saajina".

4. Riidanalaisen päätöksen päätösosa

54 Tämän perusteella komission päätöksen päätösosa oli seuraava:

"1 artikla

1. Tuista, jotka Saksa[n liittotasavalta] on myöntänyt [PBK:lle, yhteisyritykselle ja PA:lle] Thüringenin Albrechtsissa sijaitsevan CD-levytehtaan rakentamista, toimintaa ja toiminnan vakauttamista varten, 260,57 miljoonaa Saksan markkaa on käytetty Pilz-yhtymän muiden osien hyväksi.

Tuet sisältävät lähemmin Thüringenin osavaltion 63,45 miljoonan Saksan markan toimenpiteet, [LfA:n] yhteensä 77,12 miljoonan Saksan markan toimenpiteet ja [THA:n] 120 miljoonan Saksan markan toimenpiteet.

Väärinkäyttö merkitsee [EY] 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tukien väärinkäyttöä, ja siksi tuet ovat EY:n perustamissopimuksen vastaisia.

2. Yhteensä 166,3 miljoonan Saksan markan tuki, joka on myönnetty [CD Albrechtsin] rakenneuudistusta varten, on [EY] 87 artiklan 1 kohdan perusteella EY:n perustamissopimuksen määräysten vastainen.

2 artikla

1. Saksan [liittotasavallan] on toteutettava tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen ja kullekin tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien perimiseksi takaisin.

2. Takaisinperinnässä noudatetaan kansallisen oikeuden mukaisia menettelyjä. Takaisinperittäviin määriin sisällytetään korot alkaen siitä, kun tuki on asetettu tuensaajan/tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään saakka. Korot perustuvat aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3. Tässä artiklassa tarkoitettuja tuensaajia ovat [CDA] ja [LCA] sekä kaikki muut yritykset, joille [PBK:n, yhteisyrityksen tai PA:n] omaisuutta ja/tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään tämän päätöksen seurausten välttämiseksi — —”

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

55 CDA nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 16.10.2000 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaaditaan riidanalaisen päätöksen kumoamista. Kanne rekisteröitiin numerolla T-324/00.

56 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun kolmannen jaoston puheenjohtajan 28.5.2001 antamalla määräyksellä Saksan liittotasavalta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan CDA:n vaatimuksia ja ODS Optical Disc Service GmbH (jäljempänä ODS), CDA:n kanssa kilpaileva yritys, hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

57 ODS jätti väliintulokirjelmänsä 29.8.2001 ja Saksan liittotasavalta 3.9.2001. CDA ja komissio jättivät 24.10.2001 huomautuksensa ODS:n ja Saksan liittotasavallan väliintulokirjelmistä.

58 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu kolmas jaosto) päätti 30.9.2002 antamallaan määräyksellä lykätä asian käsittelyä siihen saakka, kunnes yhteisöjen tuomioistuin antaisi tuomion asiassa C-328/99, Italia vastaan komissio, ja asiassa C-399/00, SIM 2 Multimedia vastaan komissio. Näissä yhdistetyissä asioissa 8.5.2003 annetun tuomion perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehotti osapuolia esittämään näkemyksensä kyseisen tuomion vaikutuksista nyt käsiteltävään kanteeseen. Huomautukset jätettiin 23. ja 24.6.2003.

59 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kehotti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella osapuolia ottamaan kantaa siihen, pitäisikö nyt käsiteltävä kanne mahdollisesti yhdistää käsiteltäväksi sellaisen Thüringenin osavaltion nostaman

kanteen kanssa, joka oli rekisteröity ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa numerolla T-318/00 ja jolla oli sama kohde. Osapuolten huomautusten vastaanottamisen jälkeen asiat yhdistettiin 8.3.2004 annetulla määräyksellä suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

60 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja kehotti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimena osapuolia toimittamaan tiettyjä asiakirjoja ja esitti niille kirjallisia kysymyksiä.

61 Osapuolten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 5.5.2004 pidetyssä istunnossa.

62 Asiat T-318/00 ja T-324/00 erotettiin 23.7.2004 annetulla määräyksellä toisistaan tuomion antamista varten.

63 CDA vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklan

— toissijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen 1 ja 2 artiklan siltä osin kuin komissio toteaa siinä tuet EY:n perustamissopimuksen kanssa yhteensopimattomiksi ja määrää tukien takaisinperimisestä CDA:lta ja kaikilta muilta yrityksiltä, joille PBK:n, yhteisyrityksen tai PA:n omaisuutta ja/tai infrastruktuuria siirretään

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut, lukuun ottamatta väliintulija ODS:n kuluja, joista tämä vastaa itse.

64 Saksan liittotasavalta, joka on asiassa väliintulijana, vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen.

65 Komissio vaatii ODS:n tukemana, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa CDA:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

I *Alustavia huomautuksia*

66 CDA esittää kanteensa tueksi useita kanneperusteita, jotka koskevat puolustautumisoikeuksien kunnioittamista koskevan periaatteen loukkaamista, perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä, tiettyjen tosiseikkojen virheellistä toteamista, hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista, kun kyseistä periaatetta tarkastellaan yhdessä

EY 287 artiklan kanssa, EY 87 artiklan 1 kohdan ja EY 88 artiklan 2 kohdan sekä niiden täytäntöönpanosäännösten rikkomista, komission toimivallan puuttumista, EY 249 artiklan neljännen kohdan rikkomista, omistusoikeuden loukkaamista, suhteellisuusperiaatteen loukkaamista sekä oikeusvarmuuden periaatteen ja "varmuusperiaatteen" loukkaamista.

67 CDA on täsmentänyt kannekirjelmässään (2–5 kohta), että sen kumoamisvaatimus on kohdistettu ensisijaisesti riidanalaisen päätöksen 2 artiklaan sisältyvään takaisinperimismääräykseen siltä osin kuin siinä määrätään Saksan liittotasavalta perimään 1 artiklassa kuvattu tuki takaisin CDA:lta ja muilta yrityksiltä, joille PBK:n, yhteisyrityksen tai PA:n omaisuutta ja/tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään.

68 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii ensin perusteet, joita CDA on esittänyt osoittaakseen riidanalaisen päätöksen 2 artiklan lainvastaisuuden, ja erityisesti kanneperusteen, joka koskee EY 87 artiklan 1 kohdan ja EY 88 artiklan 2 kohdan rikkomista.

II *EY 87 artiklan 1 kohdan ja EY 88 artiklan 2 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste*

A *Asianosaisten lausumat*

69 CDA väittää Saksan liittotasavallan tukemana, että komissio on rikkonut EY 87 artiklan 1 kohtaa ja EY 88 artiklan 2 kohtaan siltä osin kuin se velvoittaa

riidanalaisen päätöksen 2 artiklan 1 ja 3 kohdan nojalla Saksan liittotasavallan vaatimaan LCA:ta, CDA:ta ja kaikkia yrityksiä, joille PBK:n, yhteisyrityksen tai PA:n "omaisuutta ja/tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään — — päätöksen seurausten välttämiseksi", palauttamaan tuet.

70 Se vetoaa lähinnä siihen, että komissio ei voi vaatia Saksan liittotasavaltaa perimään tukia takaisin yrityksiltä, jotka eivät ole saaneet kyseisistä tuista etua. Se korostaa, että nämä tuet on ensinnäkin kierrätetty suureksi osaksi Pilz-yhtymän yrityksille, että toiseksi, kuten komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 103 perustelukappaleessa, MTDA, josta on tullut CDA, ei ole saanut tukia ostaessaan CD Albrechtsin, josta on tullut LCA, omaisuuden, koska se on maksanut markkinahinnan, ja että kolmanneksi osa tuista on suoritettu suoraan Pilz-yhtymälle.

71 Lisäksi se väittää, että komissio ei saa vaatia tukien takaisinperimistä kolmansilta osapuolilta siten, että se tyytyy viittaamaan tukien kierrättämiseen. Se korostaa aluksi, että komissio ei saa osoittaa takaisinperimismääräystä kolmannelle osapuolelle, ellei se näytä toteen, että tämä on saanut tuesta etua. Lisäksi se arvioi, että objektiiviset perusteet, joita komissio käyttää todetessaan kierrättämistilanteen olemassaolon — siirron kohde, kauppahinta, alkuperäisen yrityksen ja sen ostajan osakkaiden ja/tai omistajien henkilöllisyys, ajankohta, jona siirto on toteutettu, ja siirron kaupallinen luonne — ja jotka on mainittu riidanalaisen päätöksen 118 perustelukappaleessa, eivät täyty tässä tapauksessa.

72 Komissio kiistää ODS:n tukemana kaikkien niiden CDA:n esittämien väitteiden paikkansapitävyyden, joilla tämä pyrkii osoittamaan komission rikkoneen EY 87 artiklan 1 kohtaa ja EY 88 artiklan 2 kohtaa vaatiessaan Saksan liittotasavaltaa perimään tuen takaisin LCA:lta, CDA:lta ja kaikilta muilta yrityksiltä, joille

yhteisyrityksen omaisuutta tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään riidanalaisen päätöksen seurausten välttämiseksi.

73 Se täsmentää aluksi yleisellä tasolla näkemystään, joka koskee niiden oikeussubjektien määrittämistä, joiden on maksettava tuet takaisin siinä tapauksessa, että tuensaajayhtiön osakkeita tai sen omaisuutta luovutetaan. Se huomauttaa tässä yhteydessä aluksi, että tähän kysymykseen ei liity erityisiä ongelmia silloin, kun luovutetaan osakkeita, koska tuensaajayhtiö on edelleen olemassa, ja ainoastaan sen omistaja vaihtuu. Sen mielestä oikeuskäytännöstä ilmenee, että tässä tapauksessa palauttamisvelvollisuus on tuet vastaanottaneella yhtiöllä tai sen seuraajilla riippumatta omistusrakenteessa tapahtuneista muutoksista ja siitä, otetaanko myyntiehtoja määritettäessä takaisinmaksuvelvollisuus mahdollisesti huomioon. Se korostaa, että jatkaessaan tukea saanutta toimintaa tämä yhtiö saa edelleen etua tuista, joten kilpailun vääristymä säilyy. Tämän jälkeen se arvioi, että vaikeuksia ei ole myöskään niissä tapauksissa, joissa tuensaajayhtiön omaisuus siirretään samaan konserniin kuuluville yrityksille. Se korostaa, että tällaisessa tapauksessa tuensaajayhtiön lisäksi tukien palauttamiseen ovat velvollisia myös konsernin yritykset, joihin tuet tämän omaisuuden siirtämisen myötä ovat vaikuttaneet myönteisesti, koska ne ovat saaneet niistä taloudellisen edun. Kun kyseessä on tuensaajayhtiön omaisuuden myynti kolmansille osapuolille, komissio tekee eron sen mukaan, onko omaisuutta myyty erikseen vai yhtenä kokonaisuutena. Se katsoo, että silloin kun omaisuutta myydään erikseen markkinahintaan, ostajat eivät ole velvollisia palauttamaan tukia, koska tukea saanut toiminta on hävinnyt sen vuoksi, että omaisuus on myyty erikseen, sillä ennen omaisuuden luovuttamista myönnetty tuki ei näin ollen voi enää asettaa tuensaajayhtiön kilpailijoita heikompaan asemaan. Komissio katsoo sitä vastoin, että tilanne on erilainen silloin, kun omaisuus myydään yhtenä kokonaisuutena, jolloin ostaja kykenee jatkamaan tuensaajayhtiön toimintaa. Komission mielestä tässä tapauksessa tukea saaneen toiminnan jatkamisella kyetään juurruttamaan kilpailun vääristymät sillä tavoin, että erityinen valppaus on tarpeen, jotta vältettäisiin se, että tuensaajayhtiön omaisuuden luovuttaminen voisi merkitä palauttamisvelvollisuuden kiertämistä huomattavassa määrin sillä, että myyty

omaisuus siirretään turvaan. Se väittää, että tällainen kierrätys voidaan poissulkea vain silloin kun tuensaajayhtiön omaisuuden luovutus yhtenä kokonaisuutena tapahtuu markkinahintaan ja menettelyssä, johon ei liity ehtoja ja joka on avoin kaikille kyseisen yhtiön kilpailijoille.

74 Näiden periaatteiden perusteella komissio arvioi, että se on menetellyt perustellusti vaatiessaan tuen takaisinperimistä LCA:lta ja CDA:lta, koska

— CDA jatkaa alkuperäisen tuensaajan liiketoimintaa käyttämällä "tuen vääristämiä" tuotannontekijöitä, jotka se on ostanut keskenään sidoksissa olevien yritysten yhtymän sisällä TIB:n valvonnassa

— CDA ja LCA saavat edelleen etua yhteisyritykselle — ja sen seuraajille — lainvastaisesti myönnetyistä tuista, koska näiden tukien myöntämisen vuoksi vääristyneellä kilpailulla on edelleen vaikutuksia CDA:han ja LCA:han

— 35,3 miljoonan DEM:n kokonaisostohinta, joka suoritettiin ottamalla vastuu samansuuruisista sitoumuksista (riidanalaisen päätöksen 102 perustelukappale), on joka tapauksessa jäänyt samaan konserniin, koska sekä CDA että LCA ovat TIB:n määräysvallassa

— kun kyseessä on keskenään sidoksissa olevien yritysten yritysryhmä, ostohinnan huomioon ottaminen olisi vastoin komission velvollisuutta estää päätöksensä kiertäminen ja vastoin jäsenvaltioiden velvollisuutta huolehtia siitä, että komission päätöksellä asetetut velvoitteet täytetään (riidanalaisen päätöksen 118 ja 119 perustelukappale).

75 Lopuksi komissio korostaa, että CDA menettelee virheellisesti esittäessään, että komissio ei voisi vaatia sellaisten tukien takaisinperimistä siltä ja LCA:lta, jotka on suoritettu suoraan tai kierrättäen Pilz-yhtymälle. Se huomauttaa, että nämä tuet ovat päätyneet yhteisyrityksen tai sen seuraajien toimintakenttään, vaikka ne on tämän jälkeen välittömästi kierrätetty Pilz-yhtymän muiden yhtiöiden hyväksi. Komission mielestä tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, onko näistä tuista todellisuudessa ollut hyötyä yhteisyritykselle. Se korostaa, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut asiassa C-24/95, Alcan Deutschland, 20.3.1997 antamassaan tuomiossa (Kok. 1997, s. I-1591), että vastaväite, joka perustuu edun menettämiseen, ei ole pätevä peruste vastustaa tukien takaisinperimistä. Se arvioi, että yhteisöjen tuomioistuimen perustelut ovat sovellettavissa nyt käsiteltävän kaltaiseen asiaan, jossa yritysryhmän sisäisillä omaisuudensiirtomekanismeilla ikään kuin pyritään hävittämään etu alkuperäiseltä tuensaajalta. Sen mielestä tällaisessa tapauksessa ei ole mahdollista ottaa huomioon edun häviämistä koskevaa vastaväitettä, ja lainvastainen etu on sitä vastoin katsottava kuuluvaksi yritysryhmän yrityksille, jotka ovat alun perin saaneet tuet niiden vastaanottajina. Se arvioi niin ikään, että myöskään TIB ja keskenään sidoksissa olevat yritykset eivät voi esittää tätä vastaväitettä, koska siitä, että Pilz-yhtymä on kierrättänyt tukia, ovat vastuussa myös yhteisyritys ja sen seuraajat.

B *Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta*

76 Aluksi on muistutettava siitä, että yhteisön oikeudessa määrätään, että jos komissio toteaa, että tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille, se voi velvoittaa jäsenvaltion perimään nämä tuet takaisin niiden saajilta (asia 70/72, komissio v. Saksa, tuomio 12.7.1973, Kok. 1973, s. 813, Kok. Ep. II, s. 117, 13 ja 20 kohta ja asia C-277/00, Saksa v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3925, 73 kohta).

77 Tuen sääntöjenvastaiseksi toteamisesta seuraa loogisesti sääntöjenvastaisen tuen poistaminen perimällä se takaisin, ja poistamisella pyritään palauttamaan aikaisempi tilanne (edellä 76 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 74 kohta).

78 Tämä tavoite saavutetaan silloin kun tuensaaja tai toisin sanoen yritykset, jotka ovat todellisuudessa saaneet siitä etua, ovat palauttaneet kyseiset tuet, tarvittaessa viivästyskoroilla korotettuina (ks. vastaavasti asia C-303/88, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1433, Kok. Ep. XI, s. I-127, 57 ja 60 kohta). Tämän palauttamisen seurauksena tuensaaja menettää markkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, ja valtiontuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu (asia C-350/93, Italia v. komissio, tuomio 4.4.1995, Kok. 1995, s. I-699, 22 kohta).

79 Tästä seuraa, että sääntöjenvastaisesti maksetun valtiontuen takaisin maksamisen pääasiallinen tavoite on poistaa kilpailun vääristymä, joka on aiheutunut sääntöjenvastaisesta tuesta saadusta kilpailuedusta (edellä 76 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 76 kohta).

80 Riidanalaisen päätöksen 2 artiklaan sisältyvän takaisinperimismääräyksen laillisuutta on tutkittava näiden yleisten näkemysten valossa.

81 Tässä yhteydessä on tutkittava erikseen tämän määräyksen laillisuus siltä osin kuin siinä vaaditaan tuen takaisinperimistä yhtäältä LCA:lta ja toisaalta CDA:lta. On näet kiistatonta, että toisin kuin LCA, jota on pidettävä yhteisyrityksen ja PA:n välittömänä seuraajana, CDA ei ole tässä tilanteessa. Takaisinperimismääräyksen ulottaminen CDA:han perustuu riidanalaisessa päätöksessä tuen kierrättämiseen.

82 CDA väittää tuen takaisinperimistä LCA:lta koskevan määräyksen olevan lainvastainen, koska se sisältää yhtäältä tukia, jotka on suoritettu suoraan Pilz-yhtymälle, ja toisaalta tukia, jotka on kyllä suoritettu yhteisyritykselle ja PA:lle mutta kierrätetty yhtymän hyväksi.

83 Tältä osin on todettava, että kuten riidanalaisen päätöksen 32 ja 39 perustelukappaleessa olevista taulukoista ilmenee, tämän päätöksen 1 artiklassa kuvattu tuki sisältää todellakin tiettyjä tukia, jotka on suoritettu suoraan Pilz-yhtymälle ja tähän yhtymään kuuluvalle yritykselle eli PBK:lle. Tämä pätee erityisesti tukeen, joka on myönnetty PBK:lle Baijerin osavaltion 54,7 miljoonan DEM:n suuruisena takauksena, tukeen, joka on myönnetty PBK:lle siten, että 3 miljoonan DEM:n suuruisesta saatavasta on luovuttu, tukeen, joka on myönnetty PBK:lle siten, että PA:n osakkeiden ostohinta on ollut 3 miljoonaa DEM, ja tukeen, joka on myönnetty Pilz-yhtymälle 15 miljoonan DEM:n luottona.

84 Kahden ensin mainitun tuen osalta on kiistatonta, että vaikka ne on myönnetty suoraan PBK:lle, ne oli tarkoitettu Albrechtsin CD-tehtaan rakentamisen rahoittamiseen, joten huolimatta siitä, että ne on kierrätetty Pilz-yhtymän muiden yritysten hyväksi, komissio on lähtökohtaisesti menetellyt perustellusti määrätessään niiden takaisinperimisestä LCA:lta (ks. vastaavasti asia C-457/00, Belgia v. komissio, tuomio 3.7.2003, Kok. 2003, s. I-6931, 55–62 kohta).

85 Lisäksi on todettava 3 miljoonan DEM:n ostohinnasta ja 15 miljoonan DEM:n luotosta, että nämä tuet on suoritettu suoraan Pilz-yhtymälle eikä niitä ole tarkoitettu yhteisyrityksen ja PA:n rakenneuudistuksiin. Näin ollen viimeksi mainittujen ei voida katsoa todellisuudessa saaneen näistä tuista etua. Tätä päätelmää ei muuta se, että kuten komissio on todennut riidanalaisen päätöksen 37 perustelukappaleessa, 15 miljoonan DEM:n luotto oli tarkoitettu Pilz-yhtymälle siirtymäkaudeksi, jonka aikana löydettäisiin PA:n ostamisesta kiinnostunut sijoittaja. Sen lisäksi, että komissio ei ole esittänyt mitään todisteita tämän väitteen tueksi, ei ole näet myöskään osoitettu, että PA olisi todellisuudessa saanut etua tästä tuesta.

86 Näin ollen riidanalaisen päätöksen 2 artikla ei ole lainvastaisten valtiontukien takaisinperimiseen sovellettavien periaatteiden mukainen siltä osin kuin siinä määrätään 1 artiklassa kuvattujen tukien takaisinperimisestä LCA:lta ja kyseisiin tukiin on sisällytetty tuki, joka on myönnetty PBK:lle 3 miljoonan DEM:n ostohinnan muodossa, sekä tuki, joka on myönnetty Pilz-yhtymälle 15 miljoonan DEM:n luottona.

87 Tämän jälkeen on tutkittava CDA:n väitteet, joiden mukaan takaisinperimismääräys on lainvastainen siltä osin kuin se koskee tukia, jotka on osoitettu yhteisyritykselle ja PA:lle mutta kierrätetty Pilz-yhtymän yritysten hyväksi.

88 Tässä yhteydessä on huomautettava, että riidanalaiseen päätökseen sisältyy useita toteamuksia, jotka koskevat sitä, että riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa kuvattuja tukia on kierrätetty Pilz-yhtymän hyväksi. Erityisesti riidanalaisen päätöksen 27, 33, 38 ja 63–75 perustelukappaleesta ilmenee, että suuri osa Albrechtsin CD-tehtaan rakentamiseen, vakauttamiseen ja rakenneuudistuksiin tarkoitetuista tuista päätyi kyseisen yhtymän yritysten hyväksi. Näistä toteamuksista ilmenee niin ikään, että tukien kierrättäminen toteutettiin siten, että tehtaan rakentamisen yhteydessä suoritetuista palveluista laskutettiin ylihintaa, hyödynnettiin Pilz-yhtymän keskitettyä käteisvarojen hallintajärjestelmää ja jätettiin maksamatta yhteisyrityksen ja PA:n Pilz-yhtymälle toimittamia tuotteita ja suorittamia palveluja.

89 Samoin on todettava, että Landgericht Mühlhausenin yleisen syyttäjän kannekirjelmään, jonka Saksan viranomaiset ovat esittäneet hallinnollisessa menettelyssä, sisältyy tiettyjä seikkoja, joiden perusteella voidaan ainakin likimääräisesti määrittää, miten laajasti tukia on kierrätetty Pilz-yhtymän hyväksi. Toisin kuin komissio väittää, pelkästään sen perusteella, että tämä asiakirja koskee Thüringenin osavaltion investointitukien ja -avustusten myöntämisen yhteydessä tapahtuneita lainvastaisuuksia, ei voida sinänsä päätellä, että siihen sisältyvillä tiedoilla ei olisi merkitystä arvioitaessa sitä, mitä komission on tehtävä. Tähän asiakirjaan ja erityisesti kuvaukseen niistä erilaisista mekanismeista, joita petoksen yhteydessä on käytetty, sekä toteutettujen investointien arvoa koskevaan arviointiin sisältyy näet täsmällisiä ja hyödyllisiä tietoja kierrätyksen laajuuden arviointia varten.

90 Näin ollen on katsottava, että komissiolla oli ainakin riidanalaista päätöstä tehdessään käytettävissään pätevien ja yhtäpitävien seikkojen kokonaisuus, josta ilmeni, että yhteisyritys ja PA eivät olleet todellisuudessa suureksi osaksi saaneet etua tuista, jotka oli tarkoitettu Albrechtsin CD-tehtaan rakentamiseen, vakauttamiseen ja rakenneuudistuksiin. Näiden seikkojen perusteella voitiin lisäksi ainakin likimääräisesti määrittää kierrätyksen laajuus.

91 Kuten komissio väittää, pitää paikkansa, että asiakirja-aineistosta ei ilmene, että Saksan viranomaiset olisivat toimittaneet täsmällisiä tietoja siitä tuen osasta, joka oli kierrätetty Pilz-yhtymän hyväksi.

92 On kuitenkin todettava, että vaikka komissiolla oli käytettävissään tätä varten tarvittavat keinot (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-324/90 ja C-342/90, Saksa ja Pleuger Worthington v. komissio, tuomio 13.4.1994, Kok. 1994, s. I-1173, 29 kohta), asiakirja-aineiston mistään asiakirjasta ei ilmene, että se olisi vaatinut Saksan viranomaisia toimittamaan sille tätä koskevia täsmällisiä tietoja. Kuten menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä ilmenee, se oli ainakin vuodesta 1997 lähtien tietoinen siitä, että suuri osa tuista oli kierrätetty. Näin ollen se ei voi esittää, että kun otetaan huomioon tiedot, jotka sillä oli käytettävissään riidanalaista päätöstä tehdessään, sillä oli oikeus vaatia 1 artiklassa kuvattujen tukien takaisinperimistä LCA:lta siltäkin osin kuin se tiesi tai se ei voinut olla tietämättä, että niistä ei ollut ollut etua yhteisyritykselle ja PA:lle.

93 Samoin on hylättävä komission väite, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen 2 artiklaan sisältyvän takaisinperimismääräyksen ulottuvuus on perusteltavissa sillä, että yhteisyritys ja sen seuraajat kuuluvat keskenään sidoksissa olevien yritysten yritysryhmään, jonka keskuudessa on olemassa sisäisiä varainsiirtomekanismeja. Sen lisäksi, että yhteisyritys on kuulunut Pilz-yhtymään vain lokakuusta 1992 joulukuun 1993 loppuun, riidanalaiseen päätökseen otetuista toteamuksista ilmenee selvästi,

että tässä tapauksessa tässä yritysryhmässä olemassa olevia siirtomekanismeja on käytetty ainoastaan kyseisen yrityksen vahingoksi eikä sen hyväksi. Ei siis voida väittää, että yhteisyritys olisi sen perusteella, että se kuuluu tähän yritysryhmään, todellisuudessa saanut etua tuista, joiden vastaanottajana se ei ole ollut.

94 Näin ollen siltä osin kuin riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa määrätään 1 artiklassa kuvattujen tukien takaisinperimisestä LCA:lta ja niihin sisältyvät myös tuet, joiden osalta on osoitettu, että kyseinen yritys ei ole niitä todellisuudessa saanut, se ei ole lainvastaisten valtiontukien takaisinperimiseen sovellettavien periaatteiden mukainen.

95 Siltä osin kuin riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa puolestaan määrätään kyseisen päätöksen 1 artiklassa kuvatun tuen takaisinperimisestä CDA:lta, kyseisestä päätöksestä ilmenee, että komissio on nojautunut arvioinnissaan olennaisilta osin tämän päätöksen seurausten välttämistä koskevan tahdon olemassaoloon, joka komission mukaan ilmenee objektiivisesti arvioiden siitä, että CDA saa etua tuesta, joka oli aikaisemmin myönnetty PBK:lle, yhteisyritykselle, PA:lle ja CD Albrechtsille, koska se käyttää näiden yritysten omaisuutta ja lisäksi jatkaa niiden toimintaa (riidanalaisen päätöksen 118 ja 120 perustelukappale).

96 Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

97 Kuten Saksan viranomaisten ja komission hallinnollisessa menettelyssä käymästä kirjeenvaihdostakin ilmenee, pitää paikkansa, että sillä, että osa LCA:n omaisuudesta siirrettiin CDA:lle, pyrittiin pelastamaan tämä osa LCA:n toiminnasta varmistamalla sille mahdollisuus kehittyä suojassa oikeudellisilta ja taloudellisilta epävarmuustekijöiltä, jotka uhkasivat LCA:n olemassaoloa. Komissio ja ODS ovat niin ikään

esittäneet nyt käsiteltävän asian yhteydessä eri seikkoja, joiden perusteella voidaan päätellä, että CDA todellakin jatkaa yhteisyrityksen, PA:n ja CD Albrechtsin toimintaa omaisuuden siirron jälkeen.

98 Tämän seikan perusteella ei kuitenkaan sinänsä voida osoittaa, että olisi olemassa tahto välttää takaisinperimismääräyksen seuraukset tässä tapauksessa.

99 Tämä päätelmä on tehtävä erityisesti sen vuoksi, että kuten riidanalaisen päätöksen 103 perustelukappaleessa on todettu, CDA maksoi LCA:n käyttö- ja vaihto-omaisuuden siirrosta markkinahinnan, joten tämä toimenpide ei merkitse sitä, että CDA todellisuudessa säilyttäisi kilpailuedun, joka liittyisi LCA:lle myönnetyistä tuista saatuun etuun (ks. vastaavasti edellä 76 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 92 kohta).

100 Tällaisessa tapauksessa ei voida katsoa, että, kuten komissio väittää kirjelmissään, LCA olisi sen jälkeen, kun CDA osti sen omaisuuden, "tyhjä kuori, jolta lainvastaisia tukia ei voida saada takaisin".

101 Kun otetaan huomioon se, että LCA on tällä hetkellä selvitystilassa sen jälkeen kun sen osalta aloitettiin maksukyvyttömyysmenettely lokakuussa 2000, on muistettava, että konkurssiin joutuneita tuensaajayrityksiä koskevasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että aikaisemman tilanteen palauttaminen ja lainvastaisesti suoritetuista tuista aiheutuvan kilpailunvääristymän poistaminen voidaan lähtökohtaisesti saada aikaan siten, että selvitystilassa olevan yrityksen velkoihin kirjataan kyseisten tukien palauttamista koskeva velvoite, paitsi siltä osin kuin näistä tuista on koitunut etua

jollekin toiselle yritykselle. Tämän oikeuskäytännön mukaan tällainen kirjaus on näet riittävä keino varmistaa, että yhteismarkkinoille soveltumattomien valtiontukien takaisinperimistä koskeva päätös pannaan täytäntöön (ks. vastaavasti asia 52/84, komissio v. Belgia, tuomio 15.1.1986, Kok. 1986, s. 89, 14 kohta ja asia C-142/87, Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, Kok. Ep. X, s. 387, 60 ja 62 kohta).

102 CDA ja Saksan liittotasavalta ovat myös todenneet, ilman että komissio olisi tätä kiistänyt, että yhtäältä CDA:lle on myyty ainoastaan osa omaisuudesta eli kiinteää omaisuutta, käyttö- ja vaihto-omaisuutta sekä tekninen osaaminen ja markkinointi ja että toisaalta tämän menettelytavan ansiosta on saatu parempi hinta kuin olisi saatu, jos kyseiset varallisuuserät olisi myyty erikseen.

103 Tätä päätelmää ei muuta se, että kauppahinta on suoritettu ottamalla vastuu samansuuruisista sitoumuksista. On näet korostettava, että tällainen maksutapa ei vaikuta kielteisesti velkojien asemaan, koska yhtiön varojen vähentymisen on kompensoinut se, että sen velat ovat vastaavasti vähentyneet. Lisäksi CDA on vahvistanut istunnossa, ilman että komissio olisi sitä kiistänyt, että LCA:lle kuuluvan kiinteän omaisuuden arvo on verrattain suuri, joten ei voida katsoa, että kyseisestä yrityksestä olisi tullut "tyhjä kuori" sen jälkeen kun CDA osti osan sen omaisuudesta.

104 Se, että komissio viittaa riidanalaisen päätöksen 118 perustelukappaleeseen, ei voi muuttaa tätä päätelmää. On todettava, että komissio esittää kyseisessä perustelukappaleessa yleisluonteisesti ja havainnollisesti perusteet, joita se soveltaa selvittääkseen, liittyykö tiettyyn toimenpiteeseen päätöksen täytäntöönpanon kiertämistä. Kyseiseen perustelukappaleeseen ei sitä vastoin sisälly mitään siitä, että näitä perusteita olisi sovellettu nyt käsiteltävään asiaan.

105 Näin ollen on todettava, että komissio ei olisi saanut pelkästään riidanalaiseen päätökseen otettujen tosiseikkoja koskeneiden toteamusten perusteella päätellä, että tässä tapauksessa olisi haluttu kiertää takaisinperimistä koskeneen määräyksen vaikutukset.

106 Muista seikoista, joita komissio on esittänyt kirjelmissään ja istunnossa, on riittävää todeta, että ne eivät sisälly riidanalaiseen päätökseen eikä niihin siten voida vedota sen perustelemiseksi, että takaisinperimistä koskeva määräys on ulotettu CDA:han.

107 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi lisäksi, että näiden eri seikkojen perusteella ei voida myöskään osoittaa, että kyseistä määräystä olisi tässä tapauksessa kierretty.

108 Tässä yhteydessä on hylättävä komission väite, jonka mukaan se, että CDA on ostanut kyseisen omaisuuden, ei olisi taloudellisten lainalaisuuksien mukaista. On todettava, että Saksan viranomaiset ja CDA korostivat hallinnollisessa menettelyssä useaan kertaan, että se, että CDA osti osan LCA:n omaisuudesta, oli taloudellisten lainalaisuuksien mukaista. Vaikka "[omaisuuden] siirron kaupallinen luonne" on yksi seikoista, jotka komissio ottaa huomioon selvittäessään, onko kyseessä päätöksen täytäntöönpanon kiertäminen (riidanalaisen päätöksen 118 perustelukappale), se ei esitä riidanalaisessa päätöksessä mitään sellaista, joka heikentäisi Saksan viranomaisten ja CDA:n näkemystä.

109 Samoin on korostettava, että pelkästään sen perusteella, että LCA:n ja CDA:n johdossa oli sama henkilö sillä hetkellä, kun omaisuus ostettiin tammikuussa 1998,

ja että CDA esiintyy tämän toimenpiteen jälkeen markkinoilla yhteisyrityksen ja PA:n seuraajana, ei voida päätellä, että LCA:n omaisuuden ostamisen tarkoituksena oli kiertää riidanalaisen päätöksen 2 artiklaan sisältyvä takaisinperimismääräys. Nämä seikat eivät näet riitä osoittamaan, että CDA olisi menetellyt näin aikomuksenaan estää riidanalaisen päätöksen täytäntöönpano.

110 Lopuksi on hylättävä komission väite, jonka mukaan LCA:n omaisuuden ostamista yhtenä kokonaisuutena ei olisi toteutettu avoimen ja läpinäkyvän menettelyn perusteella ja tietyt LCA:n kilpailijat olisi syrjäytetty sen omaisuuden hankinnasta, jolla kyseinen yhtiö harjoitti tuettua toimintaa. Sekä riidanalaisesta päätöksestä että tietyistä asiakirja-aineiston asiakirjoista ja Thüringenin osavaltion ja CDA:n 5.5.2004 pidetyssä istunnossa esittämistä lausumista ilmenee sitä vastoin, että CDA ei ostanut LCA:n omaisuutta heti, vaan sitä olivat edeltäneet tuloksettomat yritykset myydä LCA yhtenä kokonaisuutena kolmansille osapuolille, muun muassa väliintulija ODS:n emoyhtiölle (ks. vastaavasti edellä 76 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 95 kohta).

111 Edellä esitetyn perusteella on pääteltävä, että komissio ei ole näyttänyt toteen, että riidanalaisen päätöksen seurauksia olisi kierretty siten, että CDA:lle syntyisi velvollisuus palauttaa yhteisyritykselle ja sen seuraajille myönnetyt lainvastaiset tuet.

112 Näin ollen siltä osin kuin riidanalaisessa päätöksessä määrätään CDA ja LCA palauttamaan PBK:lle, yhteisyritykselle, PA:lle ja CD Albrechtsille myönnetyt tuet, se ei ole lainvastaisten valtiontukien takaisinperimiseen sovellettavien periaatteiden mukainen.

113 Sama päätelmä on tehtävä siltä osin kuin riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa määrätään 1 artiklassa kuvatun tuen takaisinperimisen kohteeksi "kaikki muut yritykset, joille [PBK:n], [yhteisyrityksen] tai [PA:n] omaisuutta ja/tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään tämän päätöksen seurausten välttämiseksi". On riittävää todeta, että takaisinperimismääräyksen ulottaminen näihin yrityksiin perustuu samoihin perusteluihin kuin tämän määräyksen ulottaminen CDA:han.

114 Edellä esitetyn perusteella nyt käsiteltävänä ollut kanneperuste on hyväksyttävä.

115 Riidanalaisen päätöksen 2 artikla on edellä esitetyn perusteella kumottava siltä osin kuin siinä määrätään kyseisen päätöksen 1 artiklassa kuvatun tuen takaisinperimisestä CDA- ja LCA -yhtiöiltä sekä kaikilta muilta yhtiöiltä, joille PBK:n, yhteisyrityksen tai PA:n omaisuutta tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään kyseisen päätöksen seurausten välttämiseksi.

116 Kantajan riidanalaisen päätöksen 2 artiklaan sisältyvän takaisinperimismääräyksen lainvastaisuuden osoittamiseksi esittämiä muita kanneperusteita ei ole näin ollen tarpeen tutkia.

117 Lisäksi on korostettava, että CDA:n kanne on, kuten erityisesti kannekirjelmän 2–5 kohdasta ilmenee, ensisijaisesti kohdistettu riidanalaiseen päätökseen siltä osin kuin siinä sen 2 artiklan 3 kohdan nojalla ulotetaan tuen takaisinperimismääräys CDA:han ja muihin yrityksiin, joille PBK:n, yhteisyrityksen ja PA:n omaisuutta ja/tai infrastruktuuria on siirretty tai siirretään. Koska riidanalaisen päätöksen päätösosan tämä osa kumotaan, ei ole enää tarpeen antaa ratkaisua kaikista CDA:n esittämistä riidanalaisen päätöksen 1 artiklaa koskevista perusteista.

Oikeudenkäyntikulut

118 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut CDA:n vaatimusten mukaisesti.

119 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannen alakohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä, että väliintulijan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan. Nyt käsiteltävässä asiassa Saksan liittotasavalta ja ODS vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu kolmas jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valtiontuista, jotka Saksa on myöntänyt Thüringenin osavaltioon sijoittautuneelle CDA Compact Disc Albrechts GmbH:lle, 21 päivänä kesäkuuta 2000 tehdyn päätöksen 2000/796/EY 2 artiklan 3 kohta kumotaan.

2) **Kumoamiskanteesta ei ole tarpeen antaa ratkaisua muilta osin.**

3) **Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan CDA Datenträger Albrechts GmbH:n oikeudenkäyntikulut. Saksan liittotasavalta ja ODS Optical Disc Service GmbH vastaavat omista kuluistaan.**

Azizi García-Valdecasas Cooke

Jaeger Dehousse

Julistettiin Luxemburgissa 19 päivänä lokakuuta 2005.

E. Coulon J. Azizi

kirjaaja jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ..... II - 4314

Oikeusriidan taustalla olevat tosiseikat ..... II - 4318

A Yleinen asiayhteys ..... II - 4319

1. Yrityksen perustamisvaihe (vuodet 1990–1992) ..... II - 4319

2. Rakenneuudistusvaihe (1993–1998) ..... II - 4321

3. MTDA:n ostama omaisuus ..... II - 4322

B Hallinnollisen menettelyn kulku ..... II - 4323

C Tosiseikkojen toteaminen ja oikeudellinen arviointi ..... II - 4324

1. Rahoitustuet, joita Saksan liittotasavalta myönsi perustamisvaiheen aikana ..... II - 4324

2. Rakenneuudistusvaiheessa myönnetyt rahoitustuet ..... II - 4328

3. Tukien takaisinperiminen ..... II - 4331

4. Riidanalaisen päätöksen päätösosa ..... II - 4332

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset ..... II - 4334

Oikeudellinen arviointi ..... II - 4336

I Alustavia huomautuksia ..... II - 4336

II EY 87 artiklan 1 kohdan ja EY 88 artiklan 2 kohdan rikkomista koskeva kanneperuste ..... II - 4337

A Asianosaisten lausumat ..... II - 4337

B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 4341

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 4352